QORTI CIVILI PRIM`AWLA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH ZAMMIT MCKEON

Illum it-Tnejn 16 ta` Jannar 2017

Fl-atti tar-rikors ghall-hrug ta` Mandat ta` Inibizzjoni Nru. 1845/2016 JZM fl-ismijiet :

Noel u Joanne konjugi Rapa (ID 34972M u 1874G rispettivament)

kontra

Il-Kummissarju tal-Artijiet, l-Avukat Generali u Victor Axiaq

Il-Qorti :

I. Preliminari

Ir-rikorrenti pprezentaw rikors kontra l-intimati ghall-hrug ta` Mandat ta` Inibizzjoni ("il-Mandat") fil-15 ta` Dicembru 2016. Mar-rikors kienu prezentati dokumenti.

Fil-15 ta` Dicembru 2016, il-Qorti laqghet it-talba tar-rikorrenti provvizorjament, tat lill-intimati ghaxart (10) ijiem zmien biex iwiegbu bil-miktub, u appuntat ir-rikors ghas-smigh ghall-udjenza ta` nhar it-Tlieta 27 ta` Dicembru 2016 fil-11.30 a.m.

L-intimat Avukat Generali kien notifikat fil-15 ta` Dicembru 2016, waqt li l-intimati l-ohra kienu notifikati fis-16 ta` Dicembru 2016.

L-intimat Victor Axiaq ipprezenta risposta fl-20 ta` Dicembru 2016, waqt illi l-intimati l-ohra pprezentaw flimkien risposta fit-22 ta` Dicembru 2016.

Ir-rikors kien trattat fl-udjenza tas-27 ta` Dicembru 2016 u thalla ghal provvediment "*in camera*".

Dan huwa l-provvediment.

II. It-talba

Ghar-ragunijiet indikati fir-rikors, ir-rikorrenti talbu lill-Qorti sabiex tordna l-hrug ta` l-Mandat sabiex izomm lill-intimat milli :-

(1) Inehhi, ihassar jew bi kwalsijasi mod ibiddel jew jisposta jew jirriloka jew ipingi b`mod divers il-linji sofor fi Triq il-Wied, Marsalforn, li kienu gew immarkati fl-art mid-Dipartimebnt tal-Artijiet stess, liema linji jirriflettu l-encroachment permit numru L417/1974 Property Number 95893 mahrug favur l-esponenti, liema permess huwa mhallas sal-ahhar tas-sena kurrenti u huwa wkoll kopert bil-permessi tal-Awtorita` tal-Ippjanar gja il-MEPA.

(2) Fil-kaz tal-intimat Axiaq, l-esponent jixtieq izommu milli jpoggi mwejjed, siggijiet, reklamar jew kwalsijasi haga ohra fl-ispazju allokat lir-rikorrenti skont l-imsemmi encroachment permit u cioe` fl-area li tidher immarkata fuq il-pjanta hawn annessa u mmarkata Dokument B.

III. Il-posizzjoni tal-intimati

L-intimati cahdu li r-rikorrenti ghandhom jedd li jitolbu l-hrug tal-Mandat ghar-ragunijiet li specifikaw fir-risposta li pprezentaw.

IV. Dritt

Id-disposizzjoni li tirregola procediment tax-xorta tal-lum huwa l-**Art 873 tal-Kap 12**. L-artikolu huwa kompost minn erba` subincizi. Dawk rilevanti ghall-kaz tal-lum huma l-ewwel tlieta. Ighidu hekk :-

(1) L-iskop tal-mandat ta` inibizzjoni hu dak li jzomm persuna milli taghmel kwalunkwe haga li tkun li tista` tkun ta` pregudizzju ghall-persuna li qed titlob il-mandat.

(2) Il-qorti m`ghandhiex tohrog tali mandat jekk ma tkunx sodisfatta li dak il-mandat huwa mehtieg sabiex jitharsu l-jeddijiet tar-rikorrent, u li dak ir-rikorrent prima facie jidher li ghandu dawk il-jeddijiet.

(3) Il-qorti m`ghandha tohrog ebda mandat bhal dak kontra l-Gvern jew awtorità mwaqqfa bil-Kostituzzjoni jew xi persuna li jkollha kariga pubblika fil-kariga ufficjali taghha kemm-il darba l-awtorità jew il-persuna li kontra taghha jintalab il-mandat ma tikkonfermax fil-qorti bil-miftuh li l-haga li qed tintalab li tigi mizmuma tkun fil-fatt mahsuba li ssir, u l-qorti tkun sodisfatta, wara li tisma` l-ispjegazzjonijiet moghtija, li kemm-il darba ma jinharigx il-mandat, il-pregudizzju li jinholoq lil min ikun qed jitlob il-mandat ikun sproporzjonat meta mqabbel mal-istess ghemil tal-haga li qed tintalab li tigi mizmuma.

Din tal-lum hija talba ghall-hrug tal-Mandat li tinkwadra ruhha fis-subinciz tlieta (3) billi l-istanza hija diretta **<u>anke</u>** kontra l-Kummissarju tal-Artijiet.

It-tliet subincizi <u>kif inhuma llum</u> dahlu fil-Kap 12 bis-sahha tal-Art 102 tal-Att XIV tal-2006.

Tajjeb jinghad illi qabel l-emenda bl-Att XIV tal-2006, is-subinciz tlieta (3), li kien gie introdott ghall-ewwel darba bl-Art 8 tal-Att VIII tal-1981, kien jaqra hekk :-

Il-qorti m`ghandha tohrog ebda mandat bhal dak kontra l-Gvern jew awtorità mwaqqfa bil-Kostituzzjoni jew xi persuna li jkollha kariga pubblika fil-kariga ufficjali taghha kemm-il darba l-awtorità jew il-persuna li kontra taghha jintalab il-mandat ma tikkonfermax fil-qorti bil-miftuh li l-haga li qed tintalab li tigi mizmuma tkun fil-fatt mahsuba li ssir, u l-qorti tkun sodisfatta, wara li tisma` l-ispjegazzjonijiet moghtija, li kemm-il darba ma jinharigx il-mandat, il-pregudizzju li jinholoq ma jkunx jista` jigi rimedjat.

Minn analizi tas-subincizi (1), (2) u (3) tal-Art 873 tal-Kap 12 <u>kif inhuma llum</u>, wiehed isib illi din il-Qorti hija prekluza milli ("*m`ghandhiex*") tordna l-hrug tal-Mandat kontra l-intimati Kummissarju tal-Artijiet u Avukat Generali, kif qeghdin jirrikjedu r-rikorrenti, **<u>sakemm</u>** ma jirrikorrux dawn ir-rekwiziti :-

i) Illi l-Mandat huwa mehtieg sabiex jitharsu l-jeddijiet tar-rikorrenti
ii) Illi r-rikorrenti *prima facie* jidher li ghandhom dawk il-jeddijiet ;

iii) Illi l-intimat ma jikkonfermax fil-qorti bil-miftuh li l-haga li taghha qed tintalab iz-zamma tkun fil-fatt mahsuba li ssir ;
iv) Illi l-qorti tkun sodisfatta li l-pregudizzju li jinholoq mir-rikorrenti, kemm –il darba ma jinharigx il-Mandat, ikun sproporzjonat meta mqabbel ma` l-istess ghemil tal-haga li r-rikorrenti jitolbu li tigi mizmuma.

Billi ma jinkwadrax fis-subinciz (3), fil-kaz tal-intimat Victor Axiaq, il-Qorti hija prekluza milli tordna l-hrug tal-Mandat, **sakemm** ma jirrikorrux dawn ir-rekwiziti :-

i) Illi l-Mandat huwa mehtieg sabiex jitharsu l-jeddijiet tar-rikorrenti
ii) Illi jidher sal-livell ta` *prima facie* li l-parti rikorrenti ghandha dawk il-jeddijiet ;
iii) Illi bil-fatt illi ma jkunx ordnat il-hrug tal-Mandat, il-pregudizzju li garrab il-parti rikorrenti jkun irrimedjabbli.

V. Gurisprudenza

Il-Qorti sejra taghmel riferenza ghal xi principji li hargu mill-gurisprudenza tal-qrati taghha dwar kif ghandhom jitqiesu r-rekwiziti ghall-hrug tal-Mandat, u li huma rilevanti ghall-kaz tal-lum :-

1) Dwar il-prova *prima facie* tal-jeddijiet, il-Qorti tal-Appell fis-sentenza taghha tal-14 ta` Lulju 1988 fil-kawza **Grech pro et noe vs Manfre`** (Kollez. Vol. LXXII.II.290) qalet hekk –

... huwa rekwizit oggettiv u mhux soggettiv, ma jiddependix mill-element diskrezzjonali tal-gudikant, jew il-jeddijiet jidhru `prima facie`, ma` l-ewwel daqqa t`ghajn, jew ma jidhru xejn, ghall-finijiet tal-hrug tal-mandat.

2) L-element tal-pregudizzju llum bhala l-bazi biex tkun milqugha talba ghall-hrug tal-Mandat kontra l-Gvern m`ghadux dak ta` pregudizzju *li ma jkunx jista` jigi rimedjat*, kif kien il-kaz qabel dahlet l-emenda ghall-Art 873 bl-Att XIV tal-2006. Illum bizzejjed li jintwera mill-perspettiva tal-parti li titlob il-hrug tal-Mandat li dak il-pregudizzju jkun *sproporzjonat* fis-sens illi jkun manifestament ta` zvantagg u ta` hsara ghar-rikorrent jekk il-haga titwettaq.

3) L-elementi li jwasslu ghall-hrug tal-Mandat huma kumulattivi mhux alternattivi. Li allura jfisser illi jekk xi wiehed minnhom ma jirrizultax, il-Qorti hija obbligata tichad it-talba ghall-hrug ta` l-Mandat.

4) Il-procedura tal-Mandat hija eccezzjonali u straordinarja ("**Xuereb noe vs Hili noe**" : Qorti tal-Kummerc : 22 ta` Settembru 1994).

5) Il-procedura tal-lum hija mahsuba biex tkun wahda sommarja. Huwa propju ghalhekk li l-ligi stabbiliet zminijiet qosra u precizi li fihom it-talba ghall-hrug ta` l-Mandat ghandha jew tintlaqa` jew tigi michuda. Mhuwiex mistenni li jitressaq quddiem din il-Qorti, fi procediment bhal dak tal-lum, kull ma ghandu jitressaq quddiemha waqt is-smigh tal-kawza dwar il-jedd. Dan ifisser illi l-fatt illi tintlaqa` talba ghall-hrug ta` l-Mandat, m`ghandux ifisser li l-jedd huwa ppruvat. Kif daqstant iehor m`ghandux ifisser li jekk il-hrug tal-Mandat ikun michud, allura l-jedd pretiz ma jezistix. Unikament ghall-fini tal-akkoljiment o meno tat-talba, mhux kompitu ta` din il-Qorti li tqis il-pretensjonijiet tal-partijiet fil-mertu. Hadd mill-partijiet ma jista` jew m`ghandu jippretendi li bil-metodu sommarju ghandha tkun propju din il-Qorti li tiddeciedi hi l-mertu tal-kwistjoni bejn il-partijiet bil-procedura specjali u partikolari tal-Mandat ta` Inibizzjoni. Il-mansjoni ta` din il-Qorti mhuwiex li tiddeciedi finalment dwar il-pretensjonijiet tal-partijiet fil-mertu izda huwa limitat u cirkoskritt biex tara jekk huwiex sodisfatt dak li trid il-ligi sabiex ikun operattiv Mandat ta` Inibizzjoni.

VI. Il-posizzjoni tal-Avukat Generali

It-tielet (iii) rekwizit ghall-hrug ta` Mandat kontra l-Gvern johloq **pregudizzjali** fis-sens illi jekk l-intimat ma jikkonfermax fil-qorti bil-miftuh li l-haga li taghha qed tintalab iz-zamma tkun fil-fatt mahsuba li ssir, il-Mandat ma jkunx jista` jinhareg. Dan ifisser illi jkun ghal kollox inutili li l-Qorti tistharreg jekk jirrizultawx ir-rekwiziti l-ohra fil-kaz li ma ssirx il-konferma skond it-tielet (iii) rekwizit.

Id-dikjarazzjoni li saret fl-udjenza tas-27 ta` Dicembru 2016 mill-Avukat Generali hija fondata fil-fatt u fid-dritt.

Ghalhekk il-Qorti sejra tirrespingi l-pretensjoni tar-rikorrenti kif dedotta kontra l-Avukat Generali ghaliex wiehed mir-rekwiziti huwa nieqes.

VII. Il-posizzjoni tal-intimat Victor Axiaq

Dak li kien verbalizzat mir-rikorrenti fl-udjenza tas-27 ta` Dicembru 2016 fejn jirrigwarda l-posizzjoni ta` l-intimat Victor Axiaq huwa ineccepibbli.

Il-Qorti tghid illi ghall-fini ta` dan il-procediment il-presenza ta` l-intimat Victor Axiaq bhala parti ma kenitx rikjesta ladarba l-vera kontradittur tar-rikorrenti ma kien hadd hlief il-Kummissarju tal-Artijiet.

Ghalhekk il-Qorti sejra tirrespingi l-pretensjoni tar-rikorrenti kif dedotta kontra l-intimat Victor Axiaq ghaliex l-ebda rekwizit ghall-hrug tal-Mandat ma rrizulta fil-konfront tieghu.

VIII. <u>Il-posizzjoni tal-Kummissarju tal-Artijiet</u>

Il-Qorti sejra tittratta l-ewwel il-kwistjoni dwar jekk ir-rikorrenti ghandhomx jedd *prima facie* li jitolbu l-hrug tal-Mandat kontra l-Kummissarju tal-Artijiet. Sejra taghmel dan ghaliex jekk jirrizulta li ma hemmx dan il-jedd *prima facie* ikun ghal kollox inutili li tistharreg jekk jissussistux ir-rekwiziti l-ohra ghall-hrug tal-Mandat ladarba r-rekwiziti huma kumulattivi mhux alternattivi.

Il-post fejn ir-rikorrenti jqeghdu l-imwejjed u s-siggijiet tal-istabbiliment taghhom hija art pubblika amministrata mill-Kummissarju tal-Artijiet.

Il-koncessjoni li nghatat mid-Dipartiment tal-Artijiet favur ir-rikorrenti hija dik ta` *encroachment* li hija regolata bid-disposizzjonijiet tal-Kap 268 tal-Ligijiet ta` Malta.

Koncessjoni ta` *encroachment* mhijiex kirja izda tibqa` ghand il-koncedent *at the pleasure of the Government.*

Il-koncessjoni kienet regolata bil-permess Dok KTA1. Bis-sahha ta` dak il-permess, jidher illi r-rikorrenti setghu jqeghdu l-imwejjed u s-siggijiet skont Dok B.

Il-kondizzjonijiet tal-koncessjoni nbidlu bhala konsegwenza ta` policy ricenti li giet mill-Awtorita` tal-Ippjanar li stabbiliet illi l-area koncessa ghat-tqeghid ta` mwejjed u siggijiet trid tkun skont il-wisgha tal-faccata tal-istabbiliment koncernat.

Il-Kummissarju tal-Artijiet qaghad ma` dik il-policy li tghodd ghal kullimkien go Malta u Ghawdex minghajr riserva.

Għalhekk esiega mir-rikorrenti li jottemperaw ruħhom

Koncessjoni ta` *encroachment* tobbliga lir-rikorrenti li joqgħodu mad-disposizzjonijiet tal-Kummissarju tal-Artijiet.

Fil-fehma tal-Qorti, il-konsiderazzjonijiet li gabu `l quddiem ir-rikorrenti sabiex isostnu l-pretensjoni tagħhom huma rrilevanti għall-fini tal-procediment tal-lum.

Il-konsiderazzjonijiet avvanzati mir-rikorrenti ma jbiddlux in-natura ta` l-*encroachment* kif stabbiliti mil-ligi.

Għalhekk fil-fehma tal-Qorti r-rikorrenti m`għandhomx jedd *prima facie* illi jitolbu l-hrug tal-Mandat.

IX. Konkluzjoni

Billi r-rekwizit tal-jedd *prima facie* għall-hrug tal-Mandat huwa nieqes, il-Qorti *m`għandhiex* tordna l-hrug tal-Mandat. Għalhekk fic-cirkostanzi ma hemmx htiega li l-Qorti tqis is-sussistenza tar-rekwiziti l-ohra.

Provvediment

Għar-ragunijiet kollha premessi, il-Qorti qegħda taqta` u tiddeciedi dan il-procediment, billi filwaqt li qegħda tħassar *contrario imperio* d-digriet tagħha tal-15 ta` Dicembru 2016 safejn laqgħet it-talba tar-rikorrenti provvizorjament, qegħda tichad it-talbiet tar-rikorrenti għall-hrug tal-Mandat. Tordna lir-rikorrenti sabiex iħallsu l-ispejjez ta` dan il-procediment.

Onor. Joseph Zammit McKeon
Imhallef

Amanda Cassar
Deputat Registratur